Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 22 februari 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Gemensam asylpolitik – Gemensamma förfaranden för beviljande eller återkallande av internationellt skydd – Direktiv 2013/32/EU – Artikel 33.2 a – Avvisning av en ansökan om internationellt skydd som ingetts i en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare som beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat, medan denna tredjelandsmedborgares underåriga barn, som beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande, uppehåller sig i den förstnämnda medlemsstaten – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 7 – Rätt till respekt för familjelivet – Artikel 24 – Barnets bästa – Avvisningen av ansökan om internationellt skydd strider inte mot artiklarna 7 och 24 i stadgan om de grundläggande rättigheterna – Direktiv 2011/95/EU – Artikel 23.2 – Skyldighet för medlemsstaterna att se till att familjen till personer som beviljats internationellt skydd hålls samlad”

I mål C-483/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 30 juni 2020, som inkom till domstolen den 29 september 2020, i målet

XXXX

mot

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, S. Rodin, I. Jarukaitis och J. Passer (referent) samt domarna J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P.G. Xuereb, N. Piçarra, L.S. Rossi och A. Kumin,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: franska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Belgiens regering, genom M. Jacobs, M. Van Regemorter och C. Pochet, samtliga i egenskap av ombud,

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av W. Ferrante, avvocato dello Stato,

– Europeiska kommissionen, genom A. Azéma och L. Grønfeldt, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 30 september 2021 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 18 och 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), artiklarna 2, 20, 23 och 31 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9) och artiklarna 25.6 och 33.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan XXXX och Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (generalkommissariatet för flyktingar och statslösa, Belgien) (nedan kallat generalkommissariatet) angående avslag på en ansökan om internationellt skydd som lämnats in i Belgien.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

3 I artikel 1.A.2 i konventionen om flyktingars rättsliga ställning, som undertecknades i Genève den 28 juli 1951 (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)), i dess lydelse enligt protokollet om flyktingars rättsliga ställning, ingånget i New York den 31 januari 1967 (nedan kallad Genèvekonventionen), anges följande:

”I denna [Genève]konvention avses med uttrycket ’flykting’ följande personer, nämligen

…

2. den som … i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning befinner sig utanför det land, vari han är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar att begagna sig av sagda lands skydd, eller den som, utan att vara medborgare i

något land, till följd av händelser som förut sagts befinner sig utanför det land, vari han tidigare haft sin vanliga vistelseort, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar att återvända dit.

Beträffande den som är medborgare i mera än ett land avses med uttrycket ’land vari han är medborgare’ varje land, vari han är medborgare. Ingen skall anses vara i avsaknad av det lands skydd, vari han är medborgare, därest han utan bärande skäl grundat på berättigad fruktan underlåtit att begagna sig av något av de länders skydd, i vilka han är medborgare.”

Unionsrätt

Direktiv 2011/95

4 Skälen 8, 9, 12, 18 och 39 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”(8) I den europeiska pakten för invandring och asyl som antogs den 15 och 16 oktober 2008 noterade Europeiska rådet att skillnaderna fortfarande är stora mellan medlemsstaterna när det gäller beviljande av skydd och formerna för skyddet. Europeiska rådet efterfrågade nya initiativ för att fullborda inrättandet av ett gemensamt europeiskt asylsystem, i enlighet med vad som anges i Haagprogrammet, och därigenom erbjuda en högre skyddsnivå.

(9) I Stockholmsprogrammet bekräftade Europeiska rådet sitt engagemang för målet att i enlighet med artikel 78 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) senast 2012 upprätta ett gemensamt område för skydd och solidaritet som grundar sig på ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för personer som beviljats internationellt skydd.

…

(12) Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

…

(18) Medlemsstaterna bör i första hand ta hänsyn till barnets bästa när de genomför detta direktiv, i enlighet med 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter. Vid en bedömning av barnets bästa bör medlemsstaterna särskilt beakta principen om familjesammanhållning, den underåriges välfärd och sociala utveckling, överväganden om trygghet och säkerhet och den underåriges synpunkter med hänsyn till hans eller hennes ålder och mognad.

…

(39) Hänsyn bör tas till Stockholmsprogrammets uppmaning om att inrätta en enhetlig status för flyktingar och personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, med undantag för de avvikelser som är nödvändiga och objektivt motiverade, och personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande bör beviljas samma rättigheter och förmåner som de som flyktingar beviljas enligt detta direktiv, och på samma villkor som dessa.”

5 I artikel 2, med rubriken ”Definitioner”, i detta direktiv föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

…

j) *familjemedlemmar*: följande familjemedlemmar till den person som beviljats internationellt skydd, om dessa familjemedlemmar befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd och under förutsättning att familjen existerade redan i ursprungslandet:

– Make eller maka till den person som beviljats internationellt skydd eller hans/hennes ogifta partner i en stadigvarande relation, om lagstiftningen eller sedvanerätten i den berörda medlemsstaten behandlar ogifta par på samma sätt som gifta enligt dess lagstiftning om tredjelandsmedborgare.

– Underåriga barn till sådana par som avses i första strecksatsen eller till den person som beviljats internationellt skydd, på villkor att de är ogifta, och oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats enligt nationell lagstiftning.

– Fadern, modern eller någon annan vuxen som ansvarar för den person som beviljats internationellt skydd enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten om den som beviljats internationellt skydd är underårig och ogift.

…”

6 Kapitel VII i direktiv 2011/95, med rubriken ”Innebörden av internationellt skydd” innehåller artiklarna 20–35 i direktivet.

7 Artikel 20 i direktivet har rubriken ”Allmänna bestämmelser”. I artikel 20.5 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska i första hand se till barnets bästa vid genomförandet av de bestämmelser i detta kapitel som rör underåriga.”

8 I artikel 23 i direktivet, med rubriken ”Sammanhållning av familjer”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att familjen hålls samlad.

2. Medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar till den person som har beviljats internationellt skydd, och som för egen del inte uppfyller kraven för att erhålla sådant skydd, får ansöka om de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i enlighet med nationella förfaranden och i den mån detta överensstämmer med familjemedlemmens personliga rättsliga status.

3. Punkterna 1 och 2 ska inte vara tillämpliga om familjemedlemmen undantas eller skulle undantas från internationellt skydd enligt kapitlen III och V.

4. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 får medlemsstaterna vägra, inskränka eller återkalla förmånerna med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen.

5. Medlemsstaterna får besluta att denna artikel även ska gälla andra nära släktingar som levde tillsammans som en del av familjen vid tidpunkten för avfärden från ursprungslandet, och som då för sin försörjning var helt eller delvis beroende av den person som beviljats internationellt skydd.”

Direktiv 2013/32

9 Skäl 43 i direktiv 2013/32 har följande lydelse:

”Medlemsstaterna bör pröva alla ansökningar i sak, det vill säga bedöma om sökanden i fråga har rätt till internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95/EU, förutom då det här direktivet föreskriver något annat, särskilt om det är rimligt att anta att ett annat land skulle göra prövningen eller lämna tillräckligt skydd. Medlemsstaterna bör i synnerhet inte vara skyldiga att bedöma sakskälen i en ansökan om internationellt skydd om ett första asylland har beviljat sökanden flyktingstatus eller tillräckligt skydd av annat slag och sökanden kommer att tillåtas resa in på nytt i det landet.”

10 Artikel 33 i detta direktiv, med rubriken ”Ansökningar som inte kan tas upp till prövning”, har följande lydelse:

”1. Utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt [Europaparlamentets och rådets] förordning (EU) nr 604/2013 [av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31)] behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU, om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om

a) en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd,

…”

Belgisk rätt

11 Artikel 57/6.3 första stycket i loi du 15 décembre 1980 sur l’accès au territoire, le séjour, l’établissement et l’éloignement des étrangers (lagen av den 15 december 1980 om utlänningars inresa, vistelse, bosättning och utvisning) (*Moniteur belge* av den 31 december 1980, s. 14584), genom vilken artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 införlivats, har följande lydelse:

”[Generalkommissariatet] får avvisa en ansökan om internationellt skydd om

…

3° sökanden redan beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen,

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Klaganden i det nationella målet beviljades flyktingstatus i Österrike den 1 december 2015. Därefter, i början av år 2016, reste han till Belgien för att återförenas med sina två döttrar, varav en var underårig. Den 14 december 2016 beviljades döttrarna subsidiärt skydd i Belgien. Den belgiska staten har tillerkänt klaganden i det nationella målet vårdnaden om det underåriga barnet, men han har ingen uppehållsrätt i denna stat.

13 Den 14 juni 2018 lämnade klaganden i det nationella målet in en ansökan om internationellt skydd i Belgien. Den 11 februari 2019 avvisade generalkommissariatet hans ansökan med stöd av artikel 57/6.3 första stycket 3° i lagen av den 15 december 1980 om utlänningars inresa, vistelse, bosättning och utvisning, med motiveringen att han redan hade beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat.

14 Genom dom av den 8 maj 2019 ogillade Conseil du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen, Belgien) det överklagande som klaganden i det nationella målet lämnat in mot avvisningsbeslutet.

15 Den 21 maj 2019 överklagade klaganden i det nationella målet denna dom till den hänskjutande domstolen. Han gjorde gällande att iakttagandet av principerna om familjesammanhållning och barnets bästa medförde att belgiska staten under de aktuella omständigheterna inte kunde använda sig av sin möjlighet att avvisa hans ansökan om internationellt skydd. Han preciserade att den omständigheten att han har beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat inte hindrar honom från att åberopa principen om familjesammanhållning som invändning mot nämnda beslut, eftersom denna status inte tillåter honom att leva tillsammans med sitt underåriga barn i den medlemsstat där barnet har beviljats subsidiärt skydd.

16 Enligt generalkommissariatet är principen om familjesammanhållning inte tillämplig i förevarande fall, eftersom varken klaganden i det nationella målet eller dennes döttrar saknar skydd. Vidare kan en ansökan om skydd inte tas upp till prövning enbart med anledning av barnets bästa.

17 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida unionsrätten ska tolkas så, att den innebär att en medlemsstat inte kan använda sig av den möjlighet som föreskrivs i artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 att avvisa en ansökan om internationellt skydd för det fall principerna om familjesammanhållning och barnets bästa åberopas.

18 Mot denna bakgrund beslutade Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Utgör unionsrätten, särskilt artiklarna 18 och 24 i [stadgan], artiklarna 2, 20, 23 och 31 i … direktiv 2011/95… samt artikel 25.6 i … direktiv 2013/32…, hinder mot att en medlemsstat, vid genomförande av bemyndigandet i artikel 33.2 a i direktiv 2013/32…, avvisar en ansökan om internationellt skydd på grund av att internationellt skydd redan har beviljats i en annan

medlemsstat, om sökanden är far till ett ensamkommande underårigt barn som beviljats skydd i den första medlemsstaten, han är den enda förälder i kärnfamiljen som befinner sig tillsammans med barnet, han bor med barnet och nämnda medlemsstat har tillerkänt honom vårdnaden om barnet? Innebär inte principerna om familjesammanhållning och om att barnets bästa ska iakttas tvärtom att denna förälder ska beviljas skydd av den medlemsstat där barnet har erhållit skydd?”

Förfarandet vid domstolen

19 Genom skrivelse av den 10 december 2020 informerade den belgiska regeringen EU-domstolen om att klaganden i det nationella målet den 4 november 2020 hade lämnat in en ny ansökan om internationellt skydd. Den belgiska regeringen meddelade EU-domstolen att den ifrågasatte huruvida det under dessa omständigheter var relevant att vidhålla begäran om förhandsavgörande.

20 Med anledning av denna information begärde domstolens kansli, genom skrivelse av den 20 januari 2021, att den hänskjutande domstolen skulle yttra sig i detta avseende.

21 Genom skrivelse av den 11 februari 2021 underrättade den hänskjutande domstolen EU-domstolen om att den önskade vidhålla begäran om förhandsavgörande.

Tolkningsfrågan

22 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 33.2 a i direktiv 2013/32, jämförd med artiklarna 7 och 24.2 i stadgan, ska tolkas så, att den hindrar att en medlemsstat utnyttjar möjligheten enligt denna bestämmelse att avvisa en ansökan om internationellt skydd med motiveringen att sökanden redan beviljats flyktingstatus av en annan medlemsstat, om sökanden är far till ett ensamkommande underårigt barn som beviljats subsidiärt skydd i den första medlemsstaten, han är den enda förälder i kärnfamiljen som befinner sig tillsammans med barnet, han bor med barnet och nämnda medlemsstat har tillerkänt honom vårdnaden om barnet.

23 EU-domstolen erinrar om att medlemsstaterna enligt artikel 33.1 i direktiv 2013/32, utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt förordning (EU) nr 604/2013, inte behöver pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv 2011/95, om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel. I artikel 33.2 i direktiv 2013/32 finns en uttömmande uppräkning av de fall där medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning (dom av den 19 mars 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, punkt 29 och där angiven rättspraxis). Till dessa situationer hör den situation som avses i led a i sistnämnda bestämmelse, nämligen att internationellt skydd redan har beviljats av en annan medlemsstat.

24 Det framgår av ordalydelsen av artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 att medlemsstaterna inte är skyldiga att pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU om ett sådant skydd redan säkerställts i en annan medlemsstat.

25 Denna tolkning överensstämmer för övrigt med syftet med artikel 33.2 i direktiv 2013/32, vilket, såsom domstolen redan har konstaterat, är att underlätta bördan för den medlemsstat som ansvarar för prövningen av en ansökan om internationellt skydd genom att ange vissa situationer

där en sådan ansökan inte behöver tas upp till prövning (dom av den 19 mars 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

26 Den hänskjutande domstolen vill emellertid få klarhet i huruvida det eventuellt finns undantag från medlemsstaternas möjlighet enligt denna bestämmelse att inte pröva huruvida sökanden uppfyller villkoren för internationellt skydd, närmare bestämt undantag som kan motiveras av hänsyn till rätten till respekt för familjelivet och kravet på att beakta barnets bästa, vilka slås fast i artikel 7 respektive artikel 24.2 i stadgan.

27 EU-domstolen erinrar i detta hänseende för det första om att unionsrätten bygger på den grundläggande premissen att varje medlemsstat delar en rad gemensamma värden – som utgör grunden för unionen i enlighet med vad som anges i artikel 2 FEU – med alla andra medlemsstater och erkänner att de andra medlemsstaterna delar dessa värden med den. Denna premiss motiverar och innebär att medlemsstaterna hyser ett ömsesidigt förtroende för att dessa värden erkänns och således att den unionsrätt iakttas genom vilken de genomförs samt att respektive nationell rättsordning ger ett likvärdigt och effektivt skydd av de grundläggande rättigheter som erkänns i stadgan, bland annat av artiklarna 1 och 4 i stadgan, vilka stadfäster ett av unionens och dess medlemsstaters grundläggande värden (dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 83 och där angiven rättspraxis), nämligen människans värdighet, som bland annat medför ett förbud mot omänsklig eller förnedrande behandling.

28 Principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna har en grundläggande betydelse inom unionsrätten, särskilt när det gäller det område med frihet, säkerhet och rättvisa som unionen utgör, inom vilket unionen i enlighet med artikel 67.2 FEUF ska säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna och utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna och som är rättvis för medborgare i tredjeländer. Inom detta område innebär principen om ömsesidigt förtroende att respektive medlemsstat, förutom under exceptionella omständigheter, har en skyldighet att utgå från att alla de andra medlemsstaterna iakttar unionsrätten och särskilt de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 84 och där angiven rättspraxis).

29 Inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet ska det därför presumeras att den behandling som personer som ansöker om internationellt skydd kan förvänta sig i respektive medlemsstat är förenlig med kraven i stadgan, i Genèvekonventionen och i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950. Detta gäller bland annat vid tillämpningen av artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 vilken, inom ramen för det gemensamma asylförfarande som inrättas genom detta direktiv, utgör ett uttryck för principen om ömsesidigt förtroende (dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 85 och där angiven rättspraxis).

30 Det kan dock inte uteslutas att systemet i praktiken stöter på betydande svårigheter att fungera i en viss medlemsstat, och att det därför finns en allvarlig risk för att sökande av internationellt skydd i denna medlemsstat behandlas på ett sätt som inte är förenligt med deras grundläggande rättigheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 86 och där angiven rättspraxis).

31 Det följer av punkterna 29 och 30 ovan att myndigheterna i en medlemsstat inte får använda sig av den möjlighet som de ges i artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 om de – på grundval av objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter och med hänsyn till den standard för skydd av de grundläggande rättigheterna som garanteras i unionsrätten – har kommit fram till att det i den medlemsstat där tredjelandsmedborgaren redan har beviljats internationellt skydd föreligger systembrister eller allmänna brister eller brister som rör vissa kategorier av personer och att det på grund av dessa brister finns en grundad anledning att anta att denna medborgare löper en verklig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i stadgan, i den medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkterna 85–90, och dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 92).

32 Däremot utgör artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 inte något hinder för att en medlemsstat använder sig av den möjlighet som den bestämmelsen ger att avvisa en ansökan om att beviljas flyktingstatus med hänvisning till att sökanden redan beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, när de levnadsförhållanden som sökanden, i egenskap av person som beviljats internationellt skydd, kan förvänta sig i den andra medlemsstaten inte innebär en allvarlig risk för att vederbörande utsätts för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i stadgan. Den omständigheten att personer som beviljats sådant skydd inte får något försörjningsstöd i nämnda medlemsstat eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, dock utan att i detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat, medför inte något åsidosättande av nämnda artikel 4, om inte sökanden, på grund av sin särskilda utsatthet och oberoende av sin vilja eller sina personliga val, befinner sig i en situation av extremt materiellt armod, vilket gör det omöjligt för vederbörande att tillgodose sina mest grundläggande behov, såsom att äta, tvätta sig och ha tak över huvudet, och vilket skadar vederbörandes fysiska eller mentala hälsa eller innebär att personen utsätts för en förnedring som är oförenlig med mänsklig värdighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkterna 89, 90 och 101).

33 I förevarande fall, och med förbehåll för den hänskjutande domstolens kontroll, vilken är ensam behörig att avgöra de faktiska omständigheterna i det nationella målet, framgår det inte av begäran om förhandsavgörande att så skulle kunna vara fallet när det gäller levnadsvillkoren för klaganden i det nationella målet i Österrike. Utan att förekomma en sådan kontroll framgår det snarare av samtliga uppgifter i målet att den ansökan om internationellt skydd som klaganden i det nationella målet har lämnat in i Belgien inte grundar sig på ett behov av internationellt skydd som sådant, vilket redan har tillgodosetts i Österrike, utan av dennes vilja att hålla samman familjen i Belgien.

34 Den situation som klaganden i det nationella målet befinner sig i är således inte en sådan situation i vilken medlemsstaterna, i linje med den rättspraxis som följer av domen av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219), är skyldiga att undantagsvis avstå från att utöva den möjlighet de ges enligt artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 att avvisa en ansökan om internationellt skydd.

35 Det ska emellertid, för det andra, fastställas huruvida artikel 7 och artikel 24.2 i stadgan utgör hinder för att en medlemsstat under de omständigheter som anges i punkt 22 ovan utövar den möjlighet den ges enligt artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 att avvisa en ansökan om internationellt skydd med motiveringen att sökanden redan har beviljats sådant skydd i en annan medlemsstat.

36 Ett åsidosättande av en unionsrättslig bestämmelse som ger personer som beviljats internationellt skydd en materiell rättighet, och som inte medför en kränkning av artikel 4 i stadgan även om det antas vara styrkt, hindrar inte att medlemsstaterna utnyttjar den möjlighet som erbjuds i artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 92). Till skillnad från skyddet mot all omänsklig och förnedrande behandling, som stadfästs i artikel 4 i stadgan, är de rättigheter som garanteras i artiklarna 7 och 24 i stadgan inte absoluta och kan därför begränsas på de villkor som anges i artikel 52.1 i stadgan.

37 En sådan tolkning gör det nämligen möjligt att säkerställa iakttagandet av den princip om ömsesidigt förtroende som ligger till grund för det europeiska asylsystemet och som konkretiseras i nämnda artikel 33.2 a, såsom påpekats i punkt 29 ovan.

38 Den hänskjutande domstolen har i sin begäran om förhandsavgörande även hänvisat till artikel 23 i direktiv 2011/95, särskilt punkt 2 i denna artikel.

39 Även om det i denna bestämmelse inte föreskrivs att flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande ska utsträckas, som en härledd rättighet, till att även omfatta familjemedlemmar till en person som beviljats denna status – vilket i förevarande fall innebär att den omständigheten att de två döttrarna till klaganden i det nationella målet åtnjuter subsidiärt skydd inte medför att klaganden enbart av detta skäl ska åtnjuta internationellt skydd i samma medlemsstat – ålägger denna bestämmelse uttryckligen medlemsstaterna att se till att familjen hålls samlad genom att införa ett visst antal förmåner för familjemedlemmarna till den som beviljats internationellt skydd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2021, Bundesrepublik Deutschland (Sammanhållning av familjer), C-91/20, EU:C:2021:898, punkt 36 och där angiven rättspraxis). För att beviljas dessa förmåner, som avses i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95, bland vilka bland annat uppehållsrätten ingår, krävs att tre villkor är uppfyllda. För det första ska personen vara en familjemedlem i den mening som avses i artikel 2 j i samma direktiv, för det andra ska personen för egen del inte uppfylla kraven för att erhålla internationellt skydd, och för det tredje ska detta överensstämma med familjemedlemmens personliga rättsliga status.

40 För det första utgör den omständigheten att föräldern och dennes underåriga barn färdades längs olika resvägar innan de återförenades i den medlemsstat där barnet beviljats internationellt skydd inte hinder för att föräldern ska anses vara en familjemedlem till nämnda barn i den mening som avses i artikel 2 j i direktiv 2011/95, under förutsättning att denna förälder vistades i den medlemsstaten innan beslutet med anledning av barnets ansökan om internationellt skydd fattades (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 september 2021, Bundesrepublik Deutschland (Familjemedlem), C-768/19, EU:C:2021:709, punkterna 15, 16, 51 och 54).

41 För det andra, med hänsyn till syftet med artikel 23.2 i direktiv 2011/95 att se till att familjen till en person som beviljats internationellt skydd hålls samlad, och med beaktande av att bestämmelserna i direktiv 2011/95 ska tolkas mot bakgrund av artiklarna 7, 24.2 och 24.3 i stadgan (dom av den 9 september 2021, Bundesrepublik Deutschland (Familjemedlem), C-768/19, EU:C:2021:709, punkt 38), ska en tredjelandsmedborgare, vars ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning och därmed avvisats i den medlemsstat där dennes underåriga barn beviljats internationellt skydd på grund av att denna medborgare beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat, inte för egen del anses uppfylla de villkor som krävs för att beviljas internationellt skydd i den förstnämnda medlemsstaten. Detta leder till en rätt för denna medborgare att i denna medlemsstat beviljas de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95.

42 För det tredje ska beviljandet av sådana förmåner enligt artikel 23.2 i direktiv 2011/95 emellertid överensstämma med familjemedlemmens personliga rättsliga status.

43 Det framgår av domen av den 9 november 2021, Bundesrepublik Deutschland (Sammanhållning av familjer) (C-91/20, EU:C:2021:898, punkt 54), att detta förbehåll avser en kontroll av huruvida den berörda medborgaren, en familjemedlem till en person som åtnjuter internationellt skydd, inte redan i den medlemsstat som beviljat detta internationella skydd har rätt till en bättre behandling i än den som följer av de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning, tycks detta inte vara fallet i det nationella målet, eftersom beviljandet av flyktingstatus i en medlemsstat i princip inte ger den som åtnjuter detta internationella skydd en bättre behandling, i en annan medlemsstat, än den som följer av de förmåner som avses i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95 i denna andra medlemsstat.

44 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den fråga som ställts besvaras enligt följande. Artikel 33.2 a i direktiv 2013/32, jämförd med artiklarna 7 och 24.2 i stadgan, ska tolkas så, att den inte hindrar att en medlemsstat utnyttjar möjligheten enligt denna bestämmelse att avvisa en ansökan om internationellt skydd med motiveringen att sökanden redan beviljats flyktingstatus av en annan medlemsstat, när denna sökande är far till ett ensamkommande underårigt barn som har beviljats subsidiärt skydd i den förstnämnda medlemsstaten. Detta påverkar emellertid inte tillämpningen av artikel 23.2 i direktiv 2011/95.

Rättegångskostnader

45 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artikel 33.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, jämförd med artiklarna 7 och 24.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att den inte hindrar att en medlemsstat utnyttjar möjligheten enligt denna bestämmelse att avvisa en ansökan om internationellt skydd med motiveringen att sökanden redan beviljats flyktingstatus av en annan medlemsstat, när denna sökande är far till ett ensamkommande underårigt barn som har beviljats subsidiärt skydd i den förstnämnda medlemsstaten. Detta påverkar emellertid inte tillämpningen av artikel 23.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet.

Underskrifter